

STUORABALSÁMA (*Impatiens glandulifera*)

Stuorabalsáma lea eret Himalaja váriin ja dat lea buktojuvvo Davviriikkaide gilvvagárdešaddun 1800-logu loahpageahčen. Šládja lea vahátlaš vierisšládja, daningo dat šaddada suhkes ovttá šládja šaddodagaid, mat duvdet eret originála šaddodaga ja geahnohuttet šaddošládjaid girjáivuoda. Stuorra liđiinis, maiguin dat geasuhallá divrriid, dat gilvala

gavjeheaddjiin originála šattodagain, ja dan šieđvves ruohttasat sáhttet lasihit erošuvnna riskka čázadagaid guorain.

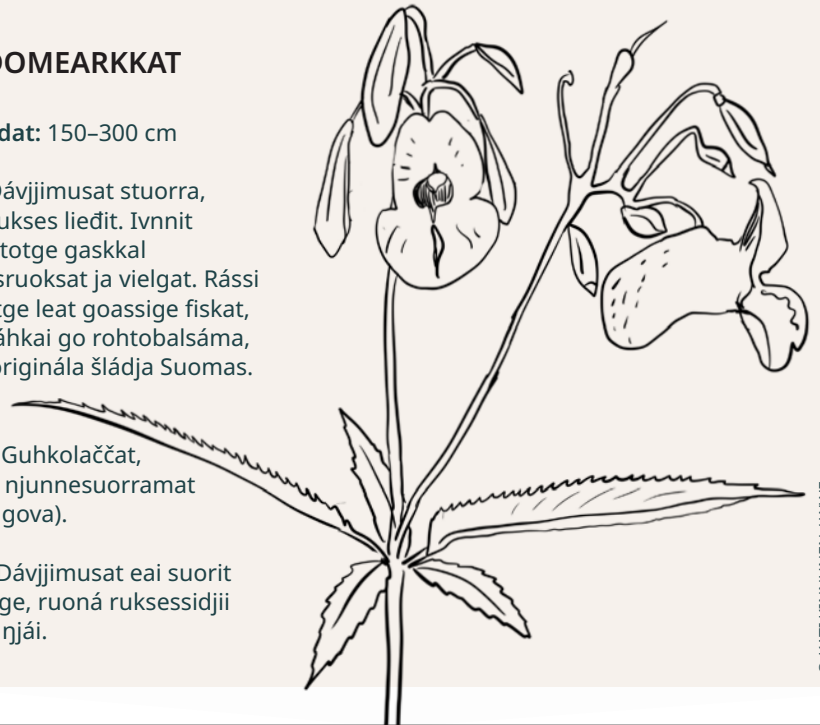
Stuorabalsáma caggan lea álki ja attolaš, daningo beaktilis caggandoaimmaiguin šaddodaga sáhtttá jávkadit moadde jagis!

© PAULA KALLIO / WWF

1. DOVDOMEARKKAT

- **Guhkkodat:** 150–300 cm
- **Lieđit:** Dávjjimusat stuorra, čuvgesrukses lieđit. Ivnnit leat goittotge gaskkal sevndjesruoksat ja vielgat. Rássi ii goittotge leat goassige fiskat, nuppe láhkai go rohtobalsáma, mii lea originála šládja Suomas.
- **Lasttat:** Guhkolaččat, suhkes njunnesuorramat (geahča gova).
- **Nađđa:** Dávjjimusat eai suorit jur ollenge, ruoná ruksessidjii ja guovngjái.

© KATTI KINNUNEN / WWF

2. LEAVVAN

- **Lieđđunáigi:** Suoidnemánuš čakčamánuš.
- **Siepmanat:** Siepmanat láddet suoidne-borgemánuš, ja dalle badvvi lágan siepmangoađit gaikásit álkit ja gilvet siepmaniid mángga mehtera duohká. Siepmanat seilot eatnamis ihtingelbbolažžan dávjjimusat dušše moadde jagi.
- **Leavvanvuogit:** Leavvá dušše siepmaniiguin. Siepmanat levvet beaktilit erenomážit čázadagaid lahkosis. Maiddái olbmot gilvet siepmaniid álkit mielddiset.
- **Šaddanbáikkid:** Šaddá erenomážit gáttiin, rávrraid šaddanbáikkiin ja gáddemiestagiin, bealdoravddain, niittuin ja rođuin. Goikkis šaddanbáikkiid stuorabalsáma gierdá hejot.

3. CAGGANVUOGIT

- **Áigi:** Cagganbarggu ferte álggahit ovdal go siepmanat láddet. Dalán šaddanáigodaga álggus lea álkimus caggat.
- **Gaikun oktan ruohtasiiguin:** Stuorabalsámas leat šieđvves ruohttasat, nappo uhca čuožáhagas lea álkimus gaikut šattuid gieđaiiguin oktan ruohtasiiguin eret eatnamis.
- **Láddjen:** Stuorra šaddodagaid jávkadeami várás mašiinnain dahje liššáin láddjen lea beaktilamos molssaeaktu.
- **Joatkkadoaimmat:** Caggama ferte dahkat ođđasit moddii šaddanáigodagas ja čuožáhaga ferte dárkkistit maid čuovvovaš jagiid, go siepmanbáŋku lea guorranan.
- **Eará fuomášan veara:** Golgi čáziid guorain caggandoaimmaid gánnáha álggahit badjin joga.

4. ŠADDOBÁZAHUSA JÁVKADEAPMI

- **Ovdal go siepmanat láddet:** Go cagganbargu dahkkojuvvo rievttis áigge ovdal go siepmangoađit láddet, šaddobázahusa sáhtttá čohkket lánaide ja guođdit eanaluvvat.
- **Siepmanmateriála:** Ferte jávkaduvvot fuolalaččat. Čohkkejuvvo guovttegeardásaš plástteteškii ja jávkaduvvo seahkebázahusain, mii boldojuvvo.
- **Báikkálaš rávvagat:** Sihkkarastte iežat ássanbáikegotti vierisšládjabázahusa gieđahallanrávvagiid gielddas dahje bázahusguovddážiis.

5. DÁRBBAŠLAŠ REAIDDUT

- **Dálkki mielde olgobiktasat, gumme-stevvelat ja buorit bargogistát.**
- **Hilskenbargoreaiddu:** Stuorabalsáma vuolgá álkit eatnamis gaikumiin, nappo it dárbbas bargoreaidduid.
- **Láddjenreaiddu:** Duorgočuoŋpan dahje liššá šaddodagaid jávkadeami várás.
- **Bázahusseahkat:** Siepmaniid sisttisdoalli šattuid jávkadeami várás.

